

สนทนาธรรมที่เวียดนามครั้งที่ 13
ที่ อนิจจาวิลล่า ฮอยอัน เวียดนาม
26 ม.ค. 2566 – 30 ม.ค. 2566

โดย

พล.อ.ต.หญิง กาญจนา เชื้อทอง

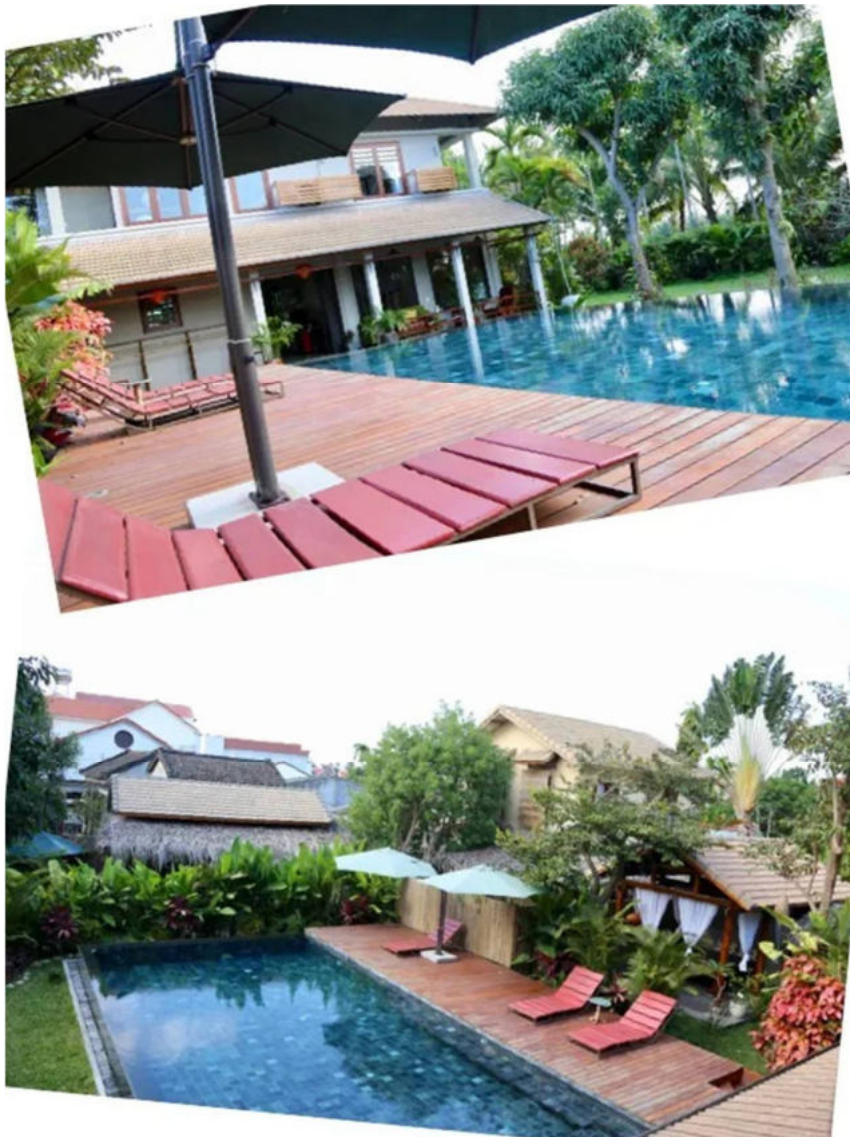

ห่างหายจากการไปสนทนารธรรมที่เวียดนามเกือบ 5 ปี เพราะพิษโควิด-19 การสนทนาครั้งสุดท้ายคือ ที่ฮานอย นินห์บิन्ह วันที่ 17 พฤษภาคม 2561 - วันที่ 27 พฤษภาคม 2561

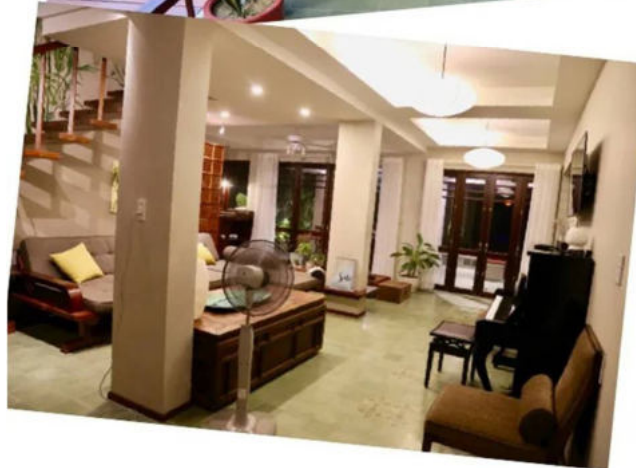
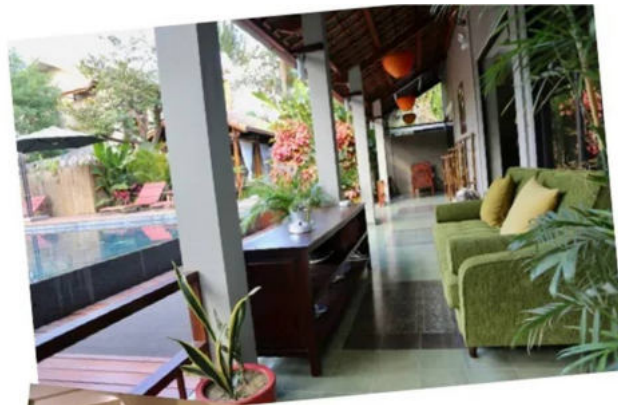
(เขียนเล่าไว้ใน e book - www.dhammadhome.com/book/topic/404)

คราวนี้จัดแบบปิด เจ้าภาพเวียดนามเชิญไปพักที่ [An Villa, Hoi An \(อันวิลล่า ฮอยอัน\)](#) ซึ่งมีสหายธรรมเวียดนามเป็นหุ้นส่วนกัน 5 คน ชื่อของแต่ละท่านก็อ่านง่าย แต่เจ้าตัวอาจจะไม่รู้ว่าเป็นชื่อของตัวเอง คือ มร.ไทและภรรยา คุณตั๋มน้อย มิสฮั่ง มิสไม มิสหาย

(คุณ Tran Thanh Mai)

และ [Anicca Villa, Hoi An \(อนิจจาวิลลา ฮอยอัน\)](#) ที่คุณไม่เป็นเจ้าของคนเดียว ไม่ได้ให้พักโรงแรมข้างนอก จึงต้องจำกัดคน และคนเวียดนามที่มาร่วมสนทนาธรรมก็มีเฉพาะผู้ที่คุ้นเคย และพักอยู่ด้วยกัน นอกจากคนที่อยู่ใกล้ๆ ก็เดินทางมาฟังหลายคนจึงสงสัยว่าทำไมถึงไม่ได้ร่วมเดินทางไปด้วย มีหลายคนพยายามจะขอเดินทางไปด้วย ทางเวียดนามก็บอกว่า แม้คนเวียดนามก็ต่อว่าเหมือนกัน คราวต่อไปจะจัดแบบเปิดให้คนไทยได้ร่วมเดินทางไปมากๆ แต่จะให้บริษัททัวร์จัดให้ เพราะถ้าจัดเองจะไม่ได้ฟังธรรมอย่างที่ตั้งใจ

เราออกเดินทางไปดำนั่งในตอนบ่ายวันที่ 26 ม.ค. 66 ที่กรุงเทพมหานครกำลังเย็นสบาย เคยไปฮอยอันหลายครั้งไม่เคยหนาวขนาดนี้ คุณอั้งที่มาค้างคืนด้วยกับบอกว่า ไม่หนาว เลยอำมใจไม่หยิบเสื้อหนาวไปเลย เพราะกลัวน้ำหนักที่ซื้อไว้เพียง 20 กก.จะเกิน พอไปถึงดำนั่งก็ค่ำแล้ว ฝนเริ่มตก อากาศเย็น ลูๆ เวียดนามเดือร้อนไปหาผ้ามาพันคอให้

ไปถึงอนิจจาวิลล่าฝนก็ตกหนักขึ้น แต่ก็มีชาวเวียดนามมาคอยต้อนรับท่านอาจารย์หลายคน เห็นมิสสาจากนาจาง และคนคู้न्हน้ำหลายคน และตลอดทั้ง 3 วันที่สนทนารธรรม ฝนก็ตกตลอด อากาศหนาวเย็น คุณยังเลยต้องรับมือติดขอหาเสื้อหนาวมาให้ใส่ และไม่ได้ออกไปเดินเล่นชมบรรยากาศเพราะฝนตก นอกจากเวลารับประทานอาหารกลางวันที่ต้องไปทานร้านอาหารข้างนอก เพราะนัดผู้มาร่วมสนทนารธรรมมีประมาณ 40 ท่าน ไม่มีที่นั่งพอในอนิจจาวิลล่าซึ่งมี 5 ห้องนอน 4 ห้องน้ำ มีห้องโถงข้างล่างสำหรับแขกนั่งได้ประมาณ 50 คน (โถงข้างบนก็มี แต่ไม่ได้ใช้) เจ้าภาพบอกว่า ถ้าฝนไม่ตก ก็สามารถนั่งตามระเบียงและศาลาที่อยู่ในส่วนสวนนอกบ้านได้ แต่ทุกอย่างก็เป็นไปตามเหตุปัจจัย ฝนตกก็ตก ความเข้าใจธรรมไม่ได้ขึ้นกับสภาพอากาศ

การสนทนาธรรมวันแรก ได้เห็นคนแปลกหน้าหลายคน มีคนที่โดดเด่น คือ มีสเวียดนามที่แต่งตัวสวยงาม รูปร่างสูงกว่าทุกคน จากหูของเราฟังว่า เธอมีอาชีพเป็นนางแบบอยู่ที่โมนาโค (คุณวันชัยฟังเป็นโมรอกโค ไม่รู้ว่าหูของคนหนุ่มกับคนแก่ ของใครจะถูก แต่เรื่องสถานที่ก็ไม่ใช่สาระสำคัญอะไร) เธอบอกว่า ได้ฟังธรรมจากท่านอาจารย์แล้วเหมือนเปลี่ยนชีวิต อยากฟังและเข้าใจมากขึ้น

วันสุดท้ายเมื่อจบการสนทนา เธอพบท่านอาจารย์ที่เข้าไปพักผ่อนในห้องพักส่วนตัวเล็กน้อย แล้วออกมาสนทนาต่อว่า เธอมีอาชีพสร้างความบันเทิงให้ผู้ชมจำนวนมาก ทุกครั้งที่แสดงจะตื่นเต้นมาก หัวใจเต้นแรง มือสั่น ทำอย่างไรจึงจะไม่เป็นอย่างนั้น ท่านอาจารย์ถามว่า ตอนนี้อยู่สักอย่างนั้นหรือไม่ ถ้าไม่ ก็เป็นการนึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่กลับมาอีก จึงไม่สามารถจะรู้ลักษณะของสิ่งที่เกิดแล้วดับได้แล้วเลย และในอนาคตสิ่งนี้ก็ยังไม่เกิดขึ้น

ขณะนี้มืออะไรกำลังปรากฏซึ่งสามารถรู้ได้เพราะกำลังมี และจะรู้ว่า ไม่ใช่เรา เพราะเกิดแล้วดับทันที ที่ถามว่า ทำอย่างนั้นถามด้วยความเป็นเราใช่ไหม ถ้ายังมี เราก็ต้องเป็นเราที่ยากหรือไม่อยากเป็นอย่างนั้น ถ้าไม่มีเราแล้วก็ลดความอยากจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ไปตามลำดับ

มีแม่ชีและผู้แต่งกายคล้ายพระเวียดนามถามปัญหาว่า ต้องไปสอนคนอื่น และเห็นว่า ปรมาตมธรรมยากเกินกว่าจะเข้าใจได้ จึงสอนแต่กุศลและอกุศลซึ่งคนเข้าใจได้ง่ายกว่า ท่านอาจารย์ตอบว่า ถ้าไม่เข้าใจว่า ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตาตั้งแต่ต้น ก็ไม่สามารถเข้าใจธรรมอื่นๆ ได้ เพราะสภาพธรรมทุกอย่างเกิดขึ้นทำกิจหน้าที่แล้วก็ดับไปทันที ไม่กลับมาอีก จึงจะเข้าใจความเป็นธรรม คือ ว่างเปล่า หาความเป็นเรา เรา สัตว์บุคคลตัวตนจากสิ่งที่เกิดแล้วดับเลยไม่ได้ ทั้งกุศล อกุศลก็เป็นอนัตตา ไม่ใช่เรา ไม่ใช่สัตว์บุคคล ถ้าไม่เข้าใจอย่างนี้ กุศล อกุศลก็เป็นเรา เป็นของเรา เป็นตัวตนของเรา ไม่สามารถเข้าใจว่า ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตาได้

ท่านอาจารย์พยายามดึงผู้ฟังทุกคนให้กลับมาระลึกถึงสภาพธรรมที่กำลังปรากฏในขณะนี้ตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นเรื่องแสนยากอย่างที่ท่านอุปมาไว้ว่าเหมือนรอยขีดในน้ำ ได้ยินแล้วเหมือนรู้ แต่ก็ปรากฏนิดเดียวแล้วก็กลับเป็นน้ำเหมือนเดิม ท่านจึงต้องถามบ่อยๆ ว่า ขณะนี้จะไรกำลังปรากฏ เห็น ได้ยิน เย็น ร้อน อ่อน แข็ง คิดนึก ติดข้อง ฯลฯ แต่ก็ยังไม่รู้ทั้งหมด (อันนี้สรุปจากการนั่งฟังเฉยๆ ไม่ได้จดบันทึกและบางทีก็จำได้โดยไม่ต้องบันทึกเหมือนครั้งก่อนๆ อาจเป็นเพราะอายุมากขึ้น ความสามารถลดลง และตอนนี้ก็มีถ่ายทอดสดและสามารถติดตามรับฟังได้ตลอดเวลาทางยูทูบ)

เมื่อจบการสนทนาธรรมภาคเช้า เจ้าภาพประกาศว่า วันนี้จะไปทานอาหารกลางวัน Thai Restaurant เรายังคุยกันว่า เพิ่งมาถึงเวียดนามวันแรก ยังไม่หิวอาหารไทยเลย ก็พาไปกินอาหารไทยเสียแล้ว แต่เป็นอันว่า ไปที่ [ภัตตาคารของคุณไท \(Mr. Thai\)](#) หุ้นส่วนของอันวิลล่า และทำธุรกิจภัตตาคารเมื่อ 3 ปีก่อนต้อนรับโควิดพอดี ชื่อร้านแปลเป็นไทยว่า สระแห่ ตอนนี้อีกการดีขึ้น มีแขกฝรั่งมาก่อนเรา ร้านอาหารอยู่ในสวนผักของหมู่บ้าน ทิวทัศน์สวยงาม เก็บผักมาทำอาหารให้แขกเห็น มีบริการนวดและสอนทำอาหารเวียดนามด้วย อาหารที่เสิร์ฟเป็นสไตล์เวียดนามที่ห่อด้วยผักและแป้งประติประดอยเป็นคำเล็กคำน้อย ดูไม่น่าจะอิม แต่หลายๆ จาน ก็อิมเหมือนกัน (คลิกดูรายละเอียดของร้านอาหารนี้ ที่ลิงก์นี้ : [TraQue Herb Garden](#))

ความจำมีแต่เรื่องอาหาร วันรุ่งขึ้นไปทานที่ร้านอาหาร The Field ที่พวกเราไปทานกันมาหลายครั้ง อยู่ในทุ่งนา เดิมเป็นเพิงมุงจากอยู่ริมแม่น้ำสายเล็กๆ เป็นธรรมชาติสวยงาม ตอนนี้มีตึกใหญ่อยู่ข้างหน้า ดูหรูหราขึ้นมาก (คงเพราะพวกเราไปอุดหนุนหลายครั้ง)

วันนี้หนุ่มใหญ่เวียดนามจากแคนาดาเป็นเจ้าภาพ ไม่ได้มีเวลาสนทนา
สัมภาษณ์ใครเหมือนเดิม ดูเหมือนความอยากรู้อยากเห็นจะลดลงตามอายุ จะเป็น
ใครอย่างไรก็ล้วนแต่เป็นธรรม คือ จิต เจตสิก รูป ที่เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่จนกว่าจะ
สิ้นสุดความเป็นบุคคลนี้ เหมือนกันทุกคน แล้วก็เกิดเป็นบุคคลใหม่ทันที ลืมทั้งหมดที่
เคยมี เคยเป็น เหลือไว้แต่ความติดข้องในความมี ความเป็นต่อไปเรื่อยๆ จนกว่า
ปัญญาจะทำหน้าที่ละลายความเป็นเราเพิ่มขึ้น

อาหารกลางวันวันสุดท้ายที่อันวิลล่า ([Mum's Kitchen](#)) คุณซาร่าห์และโจนาธานเป็นเจ้าภาพ ได้เดินไปชมบรรยายภาคของอันวิลล่า ที่เคยมาหลายครั้งตั้งแต่เปิดกิจการ โควิดทำให้ต้องปิดกิจการชั่วคราว เพิ่งจะเริ่มเปิดอีกครั้ง ได้ยินว่ามีคนเริ่มจองทางออนไลน์ทั้งจากเอเชียและตะวันตก ขอให้กิจการรุ่งเรืองต่อไป สหายธรรมชาวไทยที่ไปเที่ยวฮอยอัน สามารถสนับสนุนธุรกิจของคนกันเองได้ที่ [An Villa, Hoi An](#) และ [Anicca Villa, Hoi An](#)

และวันสุดท้ายก็มาถึง วันนี้ตื่นขึ้นมาได้เห็นแสงแดดเป็นวันแรก จึงรีบแต่งตัวออกไปเดินรอบๆ อนิจจาวิลล่าที่สวยงาม วิลล่านี้อยู่ริมแม่น้ำสายเล็กๆ สามารถพายเรือไปอันวิลล่าได้ เห็นเรือจอดอยู่ อยากจะพาย ลืมตัวไปว่า อายุก็มาก เป็นยายแล้ว ไม่ใช่แค่มาฆ่า ขาก็ก็นิดี ยังเดินกระเผลกอยู่เลย ความคิดกับสังขารคือร่างกายคนละส่วนจริงๆ อย่างที่เรียกกันว่า ไม่เจียมสังขาร เห็นคุณยุพินออกกำลังกายด้วยการปั่นจักรยานมาจากอันวิลล่า คุณมารศรีตามมาทีหลังอีกนาน เพราะหลงทาง

ได้ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกับแม่บ้านคนขยันของอนิจจาวิลล่า เธอชื่อ เรือง สามีก็ทำงานที่เดียวกัน มีลูกสาวน่ารักมาก 2 คน ทั้งสามีภรรยาไม่ค่อยถ่ายภาพพร้อมกับท่านอาจารย์เป็นที่ระลึก ดูทั้งสองเคารพศรัทธาท่านอาจารย์มากๆ ไม่ทราบว่าจะเข้าใจธรรมหรือไม่ แต่ไม่น่าประหลาดใจ อย่างในชาดกที่กล่าวถึงช้างและลิง แม้ไม่เข้าใจธรรม แต่ก็ยังรักและเคารพพระผู้มีพระภาคเจ้า เพราะพระคุณธรรมที่ทำให้คนอยู่ใกล้ๆ มีความสุข

ได้ทราบว่า มิสซาจากไชน่ฮอน ที่มาร่วมงานที่อุบลกับมิสฮังและมิสฮ่งทั้ง 3 วันถามคุณฮังว่า อีก 2 คนเข้าใจภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เธอบอกว่า ทั้ง 2 คนเข้าใจแต่ภาษาเวียดนาม คุณฮังที่เข้าใจภาษาไทยบ้าง ช่วยอธิบายเพียงเล็กน้อย แต่คุณฮาก็มีความสุขที่ได้ฟังและได้เห็นท่านอาจารย์ เธอบอกว่า เข้าใจเพียงคำเดียวก็แสนสุขแล้วก็จะมาร่วมสนทนารธรรมที่เชียงใหม่ในวันที่ 15 ก.พ. นี้ด้วย แม้จะต้องเดินทางไกลจากไชน่ฮอนและอยู่ได้เพียงวันเดียวก็ตาม

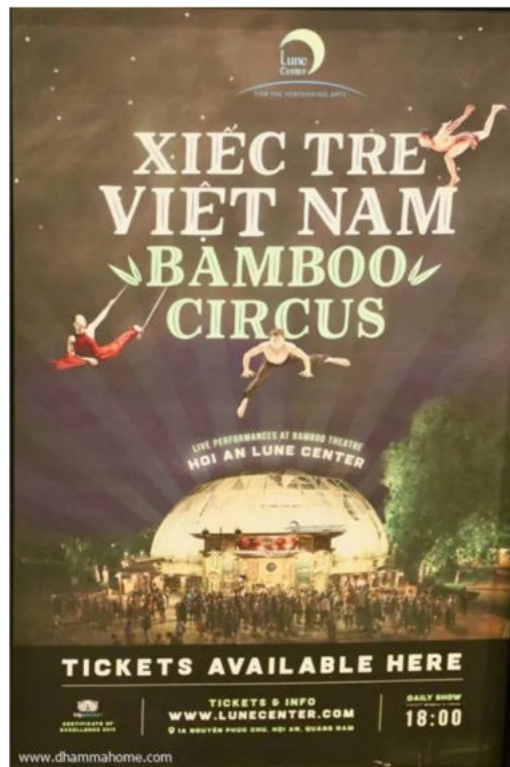
น่าอัศจรรย์ธรรมจริงๆ หลายท่านได้ฟังธรรมสั้นๆ ก็เกิดปิติ น้ำตาไหลไม่หยุด เราได้อยู่ใกล้ท่านอาจารย์ไม่มากนัก ได้แต่เห็นท่านห่างๆ แม้จะพักที่อนิจจาวิลล่าด้วยกันก็ตาม เพราะเวลาของท่านคือสนทนาธรรม จบการสนทนามีสหายธรรมเวียดนามมาราบและสนทนาด้วยอีก แต่ก็ได้เห็นจริยาวัตรที่งดงามด้วยความเป็นตัวตนน้อยลงของท่าน เมื่อท่านเดินออกมาจากห้องพัก มีคนเวียดนามหันหลังคุยกันขวางทางเดิน จะไปสะกิดบอกให้เขาย้ายที่ไปนิดหนึ่ง ท่านก็ห้ามว่า มีสิทธิ์อะไรจะไปบอกเขาอย่างนั้น ท่านคอยจนเขารู้ตัว และหลีกเลี่ยงให้เอง ส่วนเราคิดว่า จะอำนวยความสะดวกให้ท่านในฐานะที่ท่านเป็นอาจารย์ จะทำหน้าที่ให้สมกับติดตามมารับใช้ แต่กลับทำตัวเป็นลูกน้องแบ่งกว่านาย

และเมื่อเจ้าภาพเชิญไปชมการแสดงวัฒนธรรมของชนเผ่าในฮอยอันซึ่งเป็น
การแสดงกายกรรมประกอบด้วยไม้ไผ่และเครื่องจักสานในคืนวันเสาร์ เพื่อแสดงพิธี
เลือกหัวหน้าเผ่าที่ต้องต่อสู้กับภูตผี (เดาเอาจากภาษากาย ไม่เข้าใจภาษาเวียดนาม)
ทุกคนคิดว่า ท่านอาจารย์คงไม่ไป แต่ท่านกลับตอบรับคำเชิญอย่างเต็มใจ ทำให้คณะ
เจ้าภาพดีใจมาก เพราะจริงๆ เขาตั้งใจเชิญท่านอาจารย์ คนอื่นแค่ตัวประกอบฉาก
ทุกคนเลยไปดูโชว์ตามท่าน (ตอนแรกมีคนไปไม่กี่คน)

ท่านแสดงให้เห็นความต้องการของคนอื่นสำคัญว่าความต้องการของตัวเอง เพราะอย่างเราก็ยังอยากพักผ่อน ไม่อยากดูกายกรรมอะไรทั้งนั้นในเวลาพักผ่อน พร่ำๆ หนาวเย็น เห็ดเหี่ยว อ่อนล้า แต่เมื่อท่านเห็นความตั้งใจของเจ้าภาพที่อยากให้เราได้ชมการแสดงที่หาดูได้ยาก และพวกเราไปฮอยอันหลายครั้งแล้วไม่มีโอกาสได้ดู ท่านบอกว่า ปัญญาเกิดได้แม้ขณะที่ดูโชว์ แต่สำหรับเราขณะที่กำลังฟังธรรมอยู่ สภาพธรรมก็ยังไม่ปรากฏด้วยดีกับปัญญา เพราะเหตุปัจจัยคือความเข้าใจยังไม่มากพอ เมื่อท่านอาจารย์ไป จึงไม่ลังเลที่จะไปดูโชว์ แม้จะเสียดายที่นอนกับผ้าห่มอุ่นๆ ที่อนิจจาวิลล่าบ้านนิตนอยก็ตาม

และก็เป็นไปตามคาด หลังการแสดงจบลง ระหว่างที่รอรถมารับกลับวิลล่า คน เวียดนามที่ร่วมสนทนารธรรมล้อมรอบตัวท่านอาจารย์ฟังธรรมจากท่าน เรียกว่า “เงีย โสตกลงสดับ” เพราะไม่มีไมโครโฟน จึงต้องอยู่ใกล้ๆ นึกถึงภาพหมู่แมลงผึ้งรวมตอมดูด น้ำหวานจากเกสรดอกไม้ เพื่อนำกลับไปเป็นอาหารของตัวอ่อนและนางพญาผึ้ง ท่าน เหล่านี้ก็เหมือนกันสะสมความเข้าใจถูกทีละเล็กละน้อยเพื่อเป็นปัจจัยให้สภาพธรรม ปรากฏด้วยดีกับปัญญา เพื่อละความเป็นเราออกทีละน้อยๆ เหมือนขุณฺโณเขาสิเนรุอัน สูงใหญ่ด้วยเล็บ การอยู่ใกล้บัณฑิตเป็นมงคลอย่างนี้เอง

เราออกเดินทางจากฮอยอันไปสนามบินนานาชาติดานัง ซึ่งใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที ออกเดินทาง 9.30 น. เพื่อไปขึ้นเครื่องบินที่จะออกเดินทางตอนเที่ยง พร้อมกับคณะเจ้าภาพ 4 คนที่เดินทางมาส่งท่านอาจารย์ถึงกรุงเทพ (อีกคนคือคุณไท่จะตามในวันพุธ) เพื่อจะมาสนทนาธรรมต่ออีกเกือบ 1 อาทิตย์ ช่างน่าอัศจรรย์ที่ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยกันบ้างเลย คงเพราะเข้าใจเพิ่มขึ้นจึงเกิดปิติ ชาบซึ่งและมีความสุขที่ได้ฟังท่านอาจารย์พูดซ้ำๆ ว่า ขณะนี้มีอะไรกำลังปรากฏ เพื่อให้เข้าใจว่า ไม่มีเราทุกขณะ

www.dhammadhome.com

เพราะเดินทางกลับตอนเช้า จึงได้เห็นเมืองดานังชัดเจนกว่าตอนขาไปฮอยอัน
ได้เห็นโรงแรมใหญ่ๆ ทันสมัยสร้างริมทะเลและฝั่งตรงข้ามมากมาย น่าแปลกใจว่า ชั่วโมง
ระยะเวลาเกือบ 5 ปี ดานังจะเปลี่ยนไปมากขนาดนี้ แต่จริงๆ ก็ไม่ควรแปลกใจ เพราะ
ไม่มีอะไรที่คงที่ ต้องเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ ทั้งนามธรรมและรูปธรรม แม้แต่
ความคิดเรื่องธรรมก็เปลี่ยนไปจากการที่ต้องบันทึกคำถามคำตอบอย่างที่เคยทำ เป็น
สรุปรวบยอดจากที่เคยได้ยินได้ฟังมาเป็นความเข้าใจของตัวเอง ดังนั้น จึงเป็นการเล่า
เรื่องความคิดของตนเอง ไม่ใช่รายงานการสนทนาธรรมอย่างที่เข้ามาแล้ว 12 ครั้ง

(ทุกครั้งได้บันทึกไว้ใน [ebook - เส้นทางสายธรรม](#))

ลาก่อนฮอยอัน